

TECHNIKY ZVLÁDÁNÍ NEADEKVÁTNÍHO CHOVÁNÍ ŽÁKŮ

Vybráno z knihy:

ROGERS, Bill. *Classroom behaviour: a practical guide to effective teaching, behaviour management and colleague support*. 4th edition. Los Angeles: SAGE, [2015]. ISBN 978-1-4462-9533-5.

Úvod

- před tím, než žáka konfrontujeme s tím, že se chová nevhodně, je vhodné zaměřit se na to, co má zrovna dělat („Chtěl by ses na něco zeptat ohledně tohoto cvičení?“)
- nebo pozdravit, zeptat se na jméno, zeptat se, jak se má...
- úvod na chvíli odvede pozornost, může pomoci narušit automatickou reakci žáků postavit se do opozice, posiluje vztah

Připomínka pravidla

- buď ho zopakovat nebo se na něj žáka zeptat

Částečný souhlas/ Blokování/ Zaměření pozornosti zpět

- využívá se, když žák použije argument, který při konfrontaci zavádí rozhovor jiným směrem
- odpovíme: „To je možné“ a pak zaměříme pozornost zpět k původní otázce/pokynu
- klidně opakovaně
- využít namísto reakce: „Mně je úplně jedno, co ...říká/myslí/dělá“

Přímé volby

- výběr z předem daných možností
- např. „Schovej mobil do tašky nebo ho polož na můj stůl.“
- když má žák možnost rozhodnout se, nestaví se tolik do opozice

Poskytnutí chvilky

- po pokynu žákovi, aby změnil neadekvátní chování, zaměříme pozornost na výukový proces, nebo na celou třídu

- nestojíme autoritativně nad žákem a nekontrolujeme okamžité uposlechnutí – vede ke stavění se do opozice
- poselství: předpokládám a očekávám, že poslechneš
- zve, povzbuzuje žáka k poslechnutí, vede k převzetí zodpovědnosti
- později následuje „kontrola“

Konfrontování s následky

- využívá se až potom, co se na porušení pravidla upozornilo a dal se čas na úpravu chování
- „Pokud se rozhodneš mobil nevypnout, budeme muset spolu řešit tvoje chování po vyučování.“ (=> kázeňský postih)

Taktické ignorování

- nevšímání si určitého typu nevhodného chování
- hlavně u sekundárního chování (tzn. nevhodné chování, které není tak zásadní v dané situaci, např. úšklebky, ofrňování, povzdechy, mumlání si)
- nikdy neignorujeme opakované neadekvátní chování a situace, kdy je ohrožená bezpečnost
- kombinace se selektivní pozorností (např. věnujeme pozornost žákům, kteří zvedli ruku, ne těm, kteří vykřikují)

Jasně vymezení

- např. při nerespektujícím, hrubém projevu
- pojmenovat, určit hranice, dál nerozvádět
- „To, co jsi teď řekla, bylo nezdvořilé/ošklivé/zraňující. Takové projevy tady netrpíme.“
- „Já s tebou mluvím slušně, očekávám to stejné od tebe.“
- pokud se situace opakuje, dát mu/jí jasně vědět důsledky
- probrat situaci s žákem po vyučování, proč je jeho/její chování nevhodné, dát vědět možné sankce

Neverbální signály

- neverbálně kontaktujeme nevhodně se chovajícího žáka a neverbálně jej korigujeme

Příklad situace, kdy techniky využity nejsou:

(9. třída, ve školním řádu je zakázáno používání mobilů ve škole; samostatná práce, žák si dá do uší sluchátka a zapne si z mobilu hudbu, přitom plní úkol, hudbu je slabě slyšet)

U: Marku, jaktože máš puštěný mobil, a ještě k tomu na něm posloucháš hudbu! To teda přeháníš! Okamžitě ho vypni a schovej!

Ž: Ale naší třídní nevadí, když si pouštíme hudbu u samostatné práce.

U: Nebuď na mě drzý!

Ž: Ale fakt. *(otáčí se na spolužáky, kteří situaci pobaveně sledují)* Že nám to dovolila? *(spolužáci souhlasně přikyvuji)*

U: Já jsem ti to ale nedovolila. Dej mi ten mobil, zabavuju ti ho. No, bude to? *(stojí s nataženou rukou)*

Ž: Tak já ho teda schovám..

U: Řekla jsem, dej mi ho!!

Ž: Je to můj mobil, nebudu vám ho dávat!

U: Jak to se mnou mluvíš?!! Jestli nejsi schopný se chovat slušně a dodržovat školní řád, běž okamžitě za dveře.

(Ž naštvaně a teatrálně odchází ze třídy, bouchne dveřmi)

Příklad situace, kdy jsou techniky využity:

U: *(jde k žákovi, navazuje oční kontakt, neverbálně ukazuje, aby si vyndal sluchátka z uší)*

Jak ti jde to cvičení?

Ž: Jde to.

U: Marku, jaké je pravidlo pro používání mobilů v naší škole?

Ž: Naší třídní nevadí, když si pouštíme hudbu u samostatné práce.

U: To je možné, ale v této hodině platí to, co je napsáno ve školním řádu. Vypni ten mobil prosím a dej ho buď na můj stůl nebo do své tašky. Za chvíli přijdu a projdeme to cvičení. *(odchází, nevěnuje žákovi pozornost, později za ním jde zjistit, jak mu jde samostatná práce)*

Pokud Ž neposlechne předchozí pokyn:

U: Všechno v pořádku? *(o cvičení, které žák vypracovává)*

Ž: Jo.

U: Vidím, že máš stále zapnutý telefon. Pokud se rozhodneš ho nevypnout, budeme se muset setkat po hodině a řešit to jako přestupek proti školnímu řádu.

NEVERBÁLNÍ SIGNÁLY

U: (*jde k žákovi, navazuje oční kontakt, neverbálně ukazuje, aby si vyndal sluchátka z uší*)

Jak ti jde to cvičení?

ÚVOD

Ž: Jde to.

PŘIPOMÍNKA PRAVIDLA

U: Marku, jaké je pravidlo pro používání mobilů v naší škole?

Ž: Naší třídní nevádí, když si pouštíme hudbu u sam

BLOKACE

U: To je možné, ale v této hodině platí to, co je napsáno ve školním řádu. Vypni ten mobil prosím a dej ho buď na můj stůl nebo do své tašky. *Za chvílku přijdu a projdeme to cvičení. (odchází, nevěnuje žákovi pozornost, později za ním jde zjistit, jak mu jde samostatná práce)*

PŘÍMÁ VOLBA

POSKYTNUTÍ CHVILKY

Pokud neposlechne předchozí pokyn:

ÚVOD

U: Všechno v pořádku? (*o cvičení, které žák vypracovává*)

Ž: Jo.

KONFRONTACE S NÁSLEDKY

U: Vidím, že máš stále zapnutý telefon. *Pokud se rozhodneš ho nevypnout, budeme se muset setkat po hodině a řešit to jako přestupek proti školnímu řádu.*